

KALKGROTTENE I VERDAL

(oppdatert november 2006)

trond.rian@verdal.kommune.no

- [Innledning](#)
- [Beskrivelse av grottene](#)
- [Ramsåsgrottene](#)
- [Benkberggrotta](#)
- [Svartfossgrotta](#)
- [Nedre Dettbekkgrotta](#)
- [Øvre Dettbekkgrotta](#)
- [Litsleipargrotta](#)
- [Kvernhusbekkgrotta](#)
- [Halvardgrotta](#)
- [Kvellolihula](#)
- [Ramsåsvollgrotta](#)
- [Store Svarttjønngrotta](#)
- [Lille Svarttjønngrotta](#)
- [Fossekjeftgrotta](#)
- [Vestgrunnangrotta](#)
- [Nordholmengrottene](#)
- [Bråttåenggrotta](#)
- [Brennberggrottene](#)
- [Kjellaren](#)
- [Andre forekomster](#)
- [Vite mer om grotter ?](#)

Innledning

De største og fleste grottene i Norge er blitt skapt ved at vann gjennom tusener av år har løst opp kalkstein. I Nordland som er rik på kalk finnes de fleste. Grotter med ganger helt opp til 12 000 m og med et dyp på nesten 600 m . Totalt sett finnes det 600-700 grotter over 100 m lengde i Norge, de fleste i Nordland. Verdals kalkgrotter blir få og ubetydelige i en slik sammenheng, og bare en håndfull av grottene i Verdal er over 100 m . I Trøndelag er likevel forekomsten spesiell, og har tiltrukket seg økende interesse etter hvert som den har blitt kjent.

Bakgrunnen for at kartleggingen er at dette er en prioritert naturtype i Håndbok for kartlegging av naturtyper (Direktoratet for Naturforvaltning) , og denne håndboken danner basis for kommunal kartlegging. Grottene representerer helt spesielle livsmiljø, og grotter er kjent som aktuelle overvintringssted for flaggermus og for tilhold av sjeldne insekter. Karstgrotter har en fauna som har tilpasset seg gjennom flere tusen år, og de finnes eksempler på unike tilpasninger bl.a når det gjelder krepsdyr og fisk. Kunnskapen om det biologisk mangfold i dem er likevel mangelfull.

I Benkbergrotta finnes fenomenet "månemelk" - myke/bløte utsvellinger som inneholder blågrønnalger, bakterier og sopphyfer

(Foto Arne Grønlie)

Beskrivelse av grottene

I det etterfølgende er det også gitt mer inngående beskrivelser av grottene også basert på en mer opplevelsesorientert bruk. Det er basert på ekspedisjoner i fritiden av både forfatter og andre. Noen av beskrivelsene stammer fra et besøk av Stein-Erik Lauritzen Professor ved Universitetet i Bergen, og noe fra besøk fra Jamtlands grotteforening (JGF) i 2001 og 2002. De siste besøket supplert med beskrivelser fra Lene Høgset (JGF). Noen av grottene kan godt egne seg til ulike typer av opplevelsesturisme, forutsatt en seriøs holdning.

Det er brukt følgende tre hovedklasser for verdsetting angitt av Lauritzen (1991) Norsk geografisk tidsskr vol 45, s119-142. **Kategorier : 1- Vitenskapelig verdi, 2- estetisk/ naturopplevelsesverdi for almenhet evt organisert turisme, 3 – fysiske/psykiske utfordringer for "huleentusiaster". Tilleggs-kategorier : 4 - vurderes farlig, 5 - sårbar for ferdsel pga dryppsten m.m.** All ferdsel skjer på eget ansvar, og ellers huske at slike naturdokument ikke må skjemmes av verken søppel eller skriblerier på veggene. Beliggenhet til de fleste er beskrevet, men det følger ikke med detaljerte kart. I kommunens biologisk mangfold kart (se utsnitt i naturbasen) er grottene (naturtype D16) beliggenhet angitt på mer overordnet nivå. Spesielt interesserte kan ta nærmere kontakt for mer detaljerte opplysninger.

Navn på grottene er stort sett gitt ut fra lokale navn i området. Noen uttrykk :

Freatisk = sone under grunnvannspeilet , Vados = sone over grunnvannspeilet. Månemelk = spesielt fenomen. Myke/våte korallaktige utvekster i enkelte grotter (se Benkberggrotta). Består av en blanding av blågrønnalger, bakterier og sopphyfer.

NAVN : RAMSÅSGROTTENE (øvre og nedre) Verdal kommune

KARTBLAD : 1722 -3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 288681

ØK.KART: Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 296/1 Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 1,2,3,4 CA LENGDE : 250 m / 400 m

[Kart over Nedre Ramsåsgrotta](#)

ADKOMST :

RV 72 til Tromsdalen. Parker ved Ramsåsvollen. Ca 500 m syd for vollen. Utgangsåpning i hogstfelt ved driftsveg. Inngangsåpning og "storhølet" i tett yngre granskog ca 100 m i luftlinje lenger opp i lia.

BESKRIVELSE :

En del brukt av de som ønsker utfordringer. Komplekst system med utgangspunkt både nedstrøms og oppstrøms bekken som renner ned i "storhølet". Selve hullet ca 10 m i diameter og 15- 20 m dypt. Det har i seg selv trolig høye botaniske kvaliteter mhp potensiale for å finne sjeldne arter som fordrer kalk, fuktighet og skygge. Taustige eller klatreutstyr nødvendig for å komme ned. Bunnen har en stor og ca 20 m gang innover (Lene Høgset/ JGF 2002), noe tremateriale i innerst i gangen - men tvilsomt om det er videre passasje.

Nedre Ramsåsgrotta.

På kanten av storhølet ligger inngang til et lengre system , kanskje den flotteste grotta i kommunen. Både nedfiring og noen trange passeringer stiller krav utstyr/ferdigheter. Skader /uønskede situasjoner har forekommet. Starter med vakre meandersvinger. Noen mindre dryppsten. Et større rom, med ca 20 m takhøyde undervegs, nedfiring (5- 6 m) til bunnen i tau. Fortsatt tørt system. Gang deler seg etter dette. Normalruten leder til bekken og utgang lenger ned mot Ramsåsvollen. Siste del av passasjen etter bekken har to "plan", øvre plan bør velges. Gang til venstre fører trolig mot storhølet, blir trang etter 15- 20 m, tvilsomt med videre passasje. Samlet lengde anslås til 250 m . Ca 210 - 225 m .o.h.

Stein-Erik Lauritzen (1999) skriver om Nedre Ramsåsgrotta : Godt utviklet vadost system. Dype canyoner, til dels med fossile, hengende tilløpscanyoner og "roof level oxbows". Det er tydelige skille mellom vadose (hovedsakelige canyoner) og freatiske (trykkledninger) nederst i systemet. Systemet er lite sårbart for ferdsel, og det har en interessant geomorfologisk posisjon i og med det tydelige kildenivået som det har utviklet seg i forhold til.

Fra det store rommet i Nedre Ramsåsgrotta
(Foto Arne Grønlie)

Øvre Ramsåsgrotta.

Kan være den lengste grotta i Verdal. Samlet lengde påstått å være inntil 400 m , men dette er ikke målt og er kanskje overvurdert. En inngang ("klatrehullet") finnes ca 30 m oppstrøms storhølet, her kan man komme ned til bekken ca 9 m under bakkenivå.. Går man rett fra storhølet må et ras forseres. Dersom man vil forbi dette skal det være best å holde seg 4- 5 m over bekken. Lenger inn må et 4 m høyt fossefall (bekkefall) forseres. Høye meandersvinger (6- 8 m) og et noe større rom (2x3 m, 6 m i tak) finnes også. Alternativt kan grotten gås fra toppen dvs bekkeinnløpet. Grotten krever evner til lettere klatring. 225- 295 m .o.h.

NAVN : BENKBERGGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : *****

ØK.KART : Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 254/3 A/S Værdalsbruket

KATEGORIER : 1,2,3,4,5 CA LENGDE : 160 m

[Kart over Benkeberggrotta](#)

ADKOMST : *****

BESKRIVELSE :

Bekk skjærer seg ned i smal, spesiell og dyp kløft (kalkcanyon), delvis med overdekning, over en strekning på ca 70 m før den går inn i hule. Greit å komme ned til bekken på de rette steder. Nedfiring eller enkel nedklatring i bekken før inngangen. Noen få meter til side (nord) for den siste åpningen går det ned en trang alternativ gang til grotten.

Grotta starter med en høy (inntil 10 m) fin meandergang den først strekningen. Vassing gjennom kulper i bekken til over støvelnivå. Leder til kulp, kryping i bekken nødvendig for å forsere videre. Ved kulpen høres vannfall - dette forårsakes av at bekken renner ned i romslig bekkesjakt ca 5 m dyp. Grei adkomst på siden av bekkesjakten i romslig passasje slik at systemet her fortsetter i et to nivå system. Ved bekkesjakten er det vakre *månemelk* formasjoner, også bra med dryppsten i taket - de lengste ca 10 cm . Etter hvert ett nivå system igjen med behov for kryping et kort parti før bekken etter 20 - 30 m ender i vannlås (også i 2002). Ble også undersøkt av JGF sommeren 2001, lengde målt til 160 m fram til vannlås. Dersom man måler ganger i alle nivå så kan grotta være noe lenger (ca 200 m).

Bekken har normalt bra vannføring. Svært severdig, men noe krevende system. Det meste av bekken gjør et forsvinningsnummer etter å ha rent inn i grotta. Nedover bekkdalen (der bekken er tegnet iht øk.kartverk) er det bare ubetydelig vannføring som av og til kommer opp i dagen. Men i skråningen i nordøst kommer bekken ut med hovedvannføringen. Dette er fastslått i et tracereksperiment. Denne grotta kan krypes inn ca 20- 25 m , muligens lengre. Lagdeling og/eller sprekkssystemer kan evt forklare bekkens uvanlige underjordiske vinkling. Benkberggrotta er faglig sett svært interessant. Grottas utviklingshistorikk og månemelken er blant årsakene til det. Månemelkformasjonene er sårbare og kan ødelegges av uvettig ferdsel/berøring. Grotta bør ikke besøkes under regnvær/regnskyll da man kan bli isolert av vannet på to steder. Medlemmer fra dykkergruppa ved NTNUI har dykket inn i vannlåsen der grotta slutter. De har forsert seg videre i ca 50 m lengde i en delvis vannfylt gang. Denne strekningen ble også forsert sommeren 2003 av andre under en tørr periode på sommeren. Videre dykkemuligheter regnes sannsynlig i en gang som er ca 1.5 x 1.5 m . Ca 350 m .o.h.

I 2004-06 har en student ved universitet i Bergen laget en hovedoppgave om denne grotta. Materialet om denne grotta vil derfor bli oppdatert. Den er lenger enn først antatt/målt (160 m), og alderen er anslått til 10 850 år.

NAVN : SVARTFOSSGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 298672

ØK.KART: Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 296/1 Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 1,2,3 CA LENGDE : 150 m

ADKOMST :

RV72 ta av til Tromsdalen. Skogsbilveg forbi avkjøring til Ramsåsvollen og til enden (adkomst Svartfossen/Svarttjønna). 300 - 400 m østover og ca 40 m fra Ramsåa.

BESKRIVELSE :

Grotta ligger like ved elva Ramsåa, og ikke langt unna Svartfossen der Ramsåa stuper ned i en canyon. Inngangen er et relativt uanselig hull i den flate skogbunnen. Det er for øvrig to åpninger til grotta. Senker man seg ned kommer man i en grotte som skiller seg en god del fra de øvrige i kommunen. Stort sett tørt system, svært gjennomvevd av ganger i ulike nivå og størrelser. Innerst en vannlås. I flomperioder kommer det nok en del vann inn i grotta. Relativ enkelt å ferdes i. Til vannlåsen, som åpenbarer seg i et litt større rom finnes det to ganger å velge, gangen som går i høyden er å foretrekke. Gangene er belagt med avsetninger (mudder).

Lauritzen (1999) skriver bl.a : Vadost/freatisk labyrint system utviklet som kortslutninger i Ramsåa. Kanskje det mest interessant systemet sett under befaringen. Grotten er av den såkalte ”meander cutoff” – typen, og viser flere generasjoner av utvikling og enkelte partier med paragenese (usymmetrisk korresjon i freatiske grottepassasjer). Store mengder levee –type avsetninger på alle nivå i grotta. Har relativt stort biologisk potensiale. Ca 270 m .o.h.

NAVN : NEDRE DETTBEKKGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 302672

ØK.KART : Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 287/1 Hoås statsalm.

KATEGORIER : 2 LENGDE : 70 m

ADKOMST :

RV72 til Tromsdalen. Første veg til venstre etter kalkbrudd. Følg skogsbilvegen over Tromsdalselva. Til venstre i neste kryss og deretter ca 1,5 km til kryssende bekk.

BESKRIVELSE :

Nedenfor skogsbilveg. Smal/høy (2- 2,5 m) meandergang i bekk. Deler seg i to rett innenfor inngangen. Vakker utforming, antydning til kalkutfelling i taket. Gangen avsluttes i et lite rom med noe lavere høyde. Ikke potensiale for videre ganger. Ca 285 m .o.h.

NAVN : ØVRE DETTBEKKGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 302672

ØK.KART : Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 287/1 Hoås statsalm.

KATEGORIER : 3 LENGDE : 55 m

ADKOMST :

RV72 til Tromsdalen. Første veg til venstre etter kalkbrudd. Følg skogsbilvegen over Tromsdalselva. Til

venstre i neste kryss og deretter ca 1,5 km til kryssende bekk.

BESKRIVELSE :

Nedenfor skogsbilveg. Omtrent 100 m høyere opp i bekken enn Nedre Dettbekkgrotta. Nedgangshullet er et unnselig lite hull som er 4- 5 m dypt. Gangen videre er sterkt meandret og delvis trang i renskurt marmor. Gangen er 5- 6 m høy og kan i hvert fall gås til ca 55 m muligens lengre. Lenger ned i bekken kommer gangen ut igjen og det er mulig grotta lar seg forsere hele denne strekningen og dermed er lengre enn oppgitt. Under berget rett nedenfor skogsbilvegen dvs høyere opp en Øvre D. går bekken også underjordisk i en mindre etappe. Ca 285 m .o.h.

NAVN : LITLSLEIPARGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 284686

ØK.KART : CV 133-5-1 Tromsdalen GRUNNEIER : 296/1 Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 1 CA LENGDE : 35 m

ADKOMST :

RV 72 til Tromsdalen. Ta av i retning Ramsåsvollen før Kaldvassmyra. Stopp i t-kryss (skogsbilveger). Grotta sees som en smal spalte i bergveggen ca 200 m fra krysset.

BESKRIVELSE :

I nedre kant av bergvegg. Helt tørt og trangt system. Blir svært trangt etter 15- 20 m , vanskelig passasje allerede etter ca 5m.

Lauritzen (1999) skriver: Fossil, effluent grotte. Tidligere kildenivå for nedløpet av Ramåsvollgrotta. Sprekkedirigert system, epifreatisk utforming med relativt små strømskåler som viser stor vannhastighet. Systemet kan derfor være subglasialt eller sen-glasialt, da det var mye mer vann tilgjengelig enn nå. Tynne kasittbelegg på veggene. Ender i kollaps og trange fortsettelser. Det var sterk trekk ut av grotta i juli 1999. Konklusjon : fossil, hengende grotte med flott morfologi. Biologisk potensiale er nok begrenset til kulde- og mørkesøkende insekter og edderkopper. Våren 2003 ble flaggermus observert flygende ut av grotta. Ca 210 m .o.h.

NAVN : KVERNHUSBEEKKGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1721-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 314701

ØK.KART : CV 134-5-3 Kvinnfjellet GRUNNEIER : 295/1 Tromsdal statsalm. & 253/3,4 Værdalsbruket A/S

KATEGORIER : 1,2 CA LENGDE : 50 m

ADKOMST :

RV 72 ta av til Tromsdalen. Kvernhusbekken krysser vegen ca 500 m før kalkbruddet. Følg bekken ned mot Trongdøla.

BESKRIVELSE :

I hvert fall 3 åpninger den siste munner helt mot Trongdøla. En sjaktpreget inngang. Ca 185 m .o.h.

Lauritzen (1999): vadost nedløp som ender i vannlås. Bekken renner dels i dagen, men har utløp i Trongdølas canyon, hengende 4- 5 m over elva. Godt utviklet vadost system som synes å ha hatt sin hovedutvikling på et tidspunkt da Trongdøla lå 5- 6 m høyere enn i dag.

Trongdølas canyon er meget flott utformet i kalk, med små jettegryter og strømskåler. Canyonen (og vannføringen) er avgjort verneverdige, sammen med Kvernhusbekkens grottesystem. Konklusjon : vadost system knyttet til Trongdølas canyon som erosjonsbasis. Flott morfologi - verneverdig.

NAVN : HALVARDGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 320700

ØK.KART : CV 134-5-3 Kvinnfjellet GRUNNEIER : 295/1 Tromsdal statsalm. & 253/3,4 Værdalsbruket A/S

KATEGORIER : 2 CA LENGDE : 60 m

ADKOMST :

RV 72 ta av til Tromsdalen. Merket adkomst/sti øst for vegen. Ligger i Kvernhusbekken.

BESKRIVELSE :

Tildels romslig og lettgått gang i bekkeløp. Deler seg i to nivå et stykke inne, bekken som følger nedre nivå går i en vannlås. Blindgang mot øvre nivå i vakker lys marmor. Eneste grotte som er merket for adkomst for almenheten. Flere småganger lenger ned i bekken. Lokalt navn av ukjent opprinnelse. Ca 220 m .o.h.

NAVN : KVELLOLIHULA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 322708

ØK.KART : CV 134-5-3 Kvinnfjellet GRUNNEIER : 255/5 privat grunneier

KATEGORIER : 1 CA LENGDE : 10 m

ADKOMST :

RV 72 til Tromsdalen. Langs Trongdølas vestsida i elvesving ca 400 m nord for gården Lia.

BESKRIVELSE :

Spalte i bratt skråning mot Trongdøla, kort tørr gang som smalner til. Fyllitt i området. Hula's mulige alder, beliggenhet og utforming kan tilsi at den kan ha vært egnet som boplass for fangstfolk o.l. Jord-/støvlag i bunnen som kanskje bør undersøkes. Et mulig studieobjekt for skoler. Tidligere i bruk som kjølelager om sommeren (pers.medd. Arne Kvernmo).

Lauritzen (1999) skriver : Fossil grotte, hengende ca 10 m over Trongdøla. Det er mest skifer i grotteveggene, og relativt lite å se. Dannelsen kan være knyttet til elva da den hadde høyere leie, og morfologisk sett er grotta enten subglasial eller interglasial. Ca 185 m .o.h.

NAVN : RAMSÅSVOLLGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1721-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : *****

ØK.KART : CV 133-5-1 Tromsdalen GRUNNEIER : 296/1 Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 1,3,4 CA LENGDE : 100 m ?

ADKOMST :

Ovenfor Litjsleipargrotta nordvest for Ramsåsvollen.

BESKRIVELSE :

Delvis undersøkt juli 99. Relativt liten bekk under normale forhold, som faller ned i karstgrop. Bratt skråning lenger fram. Bekken dukker ikke opp igjen. To åpninger ved hverandre, et tørt løp og et der bekkene går leder relativt bratt nedover i fjellet. Systemet blir fort relativt komplekst, med forbindelser også horisontalt. Relativt lett å ta seg ned pga en del større rom/passasjer og avsatsar som gjør det mulig å komme ned. En del stein og blokkansamlinger i en del ganger/knutepunkt gjør at stein kan rase ut med uforsiktig framferd. Oppsprukket fjell i taket. På grunn av fare for steinsprang /ras er den ikke egnet for folk flest, trolig den farligste av grottene i Verdal. Har et noe annet preg med sin nesten loddrette struktur enn mange av de andre hulene. Ukjent om denne hulen har vært særlig undersøkt tidligere. Ca 225 m .o.h.

Lauritzen (1999) skriver : Nedløpsgrotte i oppknusningssone. Typisk bekkenedløp langs vertikale spalter. Intensiv korrosjon, mye kollaps og roterte blokker. Det kan være potensiale for vidare passasjer dersom en kan trenge gjennom kollapsen, men grotta er svært farlig med så mye løse blokker.

Konklusjon : vadost nedløp, kan ha noe utforskningspotensiale.

NAVN : STORE SVARTTJØNNGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1721-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 293674

ØK.KART : Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 296/1, Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 2 CA LENGDE : 40 m

ADKOMST :

RV72 ta av til Tromsdalen. Inn skogsbilveg forbi Ramsåsvollen og retning Svarttjønna. Ligger 7- 800 m på oversiden av skogsbilvegen - anslagsvis 1 km før skogsbilvegens endepunkt (P for adkomst til Svarttjønna). Grotta ligger ca 1 km nordvest for Svarttjønna.

BESKRIVELSE :

I bekk ca 900 m vest for Svarttjønna. Stor og romslig inngang, bred og inntil ca 7 m høy i starten, siste halvdel i greit framkommelige meandersvinger til et lite rom, siden fort trang - de siste ca 5 m må krypes - til et lite rom fra hvor gangen går gjennom en trang åpning til et lite rom denne og videre passasjer trolig for trange. I utgangspunktet lite sårbar, trygg og meget godt anvendelig grotte til å ha med seg smågrupper inn. Bekk med stabil vannføring. Samme bekk går under bakken flere steder nær skogsbilvegen. Ca 295 m .o.h.

Fra Store Svarttjønngrotta

(Foto Arne Grønlie)

NAVN : LILLE SVARTTJØNNGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1721-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 293674

ØK.KART : Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 296/1 Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 3 CA LENGDE : 30 m

ADKOMST :

RV72 ta av til Tromsdalen. Inn skogsbilveg forbi Ramsåsvollen og retning Svarttjønna. Ligger 7- 800 m på oversiden av skogsbilvegen - anslagsvis 1 km før skogsbilvegens endepunkt (P for adkomst til Svarttjønna). Grotta ligger ca 1 km nordvest for Svarttjønna. Ca 295 m .o.h.

BESKRIVELSE :

I bekken straks vest for Store Svarttjønngrotta og ca 100 m fra denne. Uanselig og liten åpning under steinblokk. 10 m etter åpningen blir den trang (kryping) fram til smal kløft, som ikke bør forseres av ukyndige. JGF/Lene Høgset undersøkte passasjen videre i 2002. Bak dette punktet er det samlet ca 20 m krypbare ganger (maks høyde 1 m), oppstrøms/nedstrøms. Deriblant en fin freatisk korktrekkgang. Grotten vurderes ikke til å ha videre potensiale.

NAVN : FOSSEKJEFTGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1721-3 Levanger (1993) UTM-KOORDINATER : 32VPR 293677

ØK.KART : Tromsdalen CV 133-5-1 GRUNNEIER : 296/1 Ramsås statsalm.

KATEGORIER : 1,3,5 CA LENGDE : 110 m

ADKOMST :

Sør for Skogsbilvegen til Svartfossen, omtrent midtvegs mellom P-plass Svartfossen og Ramsåsvollen. Om lag 150 m fra skogsbilvegen. Går et svakt stifar forbi grotta, dette kan følges fra bilvegen.

BESKRIVELSE :

Funnet og undersøkt nov-01 (TR). Ukjent hvor mye grotta har vært besøkt tidligere. Både mosedekke ved inngang og ellers inntakte dryppstener tyder på liten ferdsel. Ikke langt fra andre grotter i området. Bratt men ikke svært vanskelig å komme seg ned i gangen der bekken går. Vannlås oppstrøms. Nedstrøms høres fossedur, et kort krypeparti før fossen (2- 3 m fall). Kulpen nedenfor lar seg unngå, og gangen fortsetter romsligere (7- 8 m høy). Ca 20- 30 m etter fossen er det et parti med dryppsten (6- 8 cm), korallaktige utvekster og en ca 1,5 m lang hoggtannformet tanngard med ”kalktenner” i taket. Videre passasje er enkel, gangen blir romsligere i bredden, og er gjennomgående vel 1,5 m høy. Etter ca 70 m passasje må en forbi en mindre utrasing og gjennom noe som kan være en vannlås i nedbørsperioder. Etter dette blir gangen lav og bred med mye sandavsetninger i bunnen. Gått til ca 100 m lengde, videre passasje synes også være mulig et stykke. En mindre dagåpning ved 70 m lengde, en ny

og liten åpning til grotta ble funnet av JGF/Lene Høgset i 2002, ca 100 m unna hovedinngangen. Grotta er som sårbar pga dryppsten mv, og bør skjermes fra vanlig ferdsel. Ca 265 m.o.h.

Fra Fossekjeftgrotta

(Foto Erik Haugane)

NAVN : VESTGRUNNANGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-1 Vuku (1994) UTM-KOORDINATER : 32VPR 373762

ØK.KART : Grunnan CW 135-5-3 GRUNNEIER : 147/1 Privat

KATEGORIER : 1,3,4 CA LENGDE : 30 m (+ ?)

ADKOMST :

Riksveg 757 forbi Vuku. Ligger knapt 500 m nord for riksvegen og ca 90 høydemeter lenger opp. Flere mulige adkomster. Bekk som ved overgang skog/beite går under jorden i dyp kløft.

BESKRIVELSE :

Lite påaktet og ikke altfor bred kalksone på nordsiden av Helgåa. Bekkekløft med relativt god

vannføring synker ned i stor/dyp åpning rett før beitemarka. Med litt forsiktighet er det greit å klatre ned i bekken. Bergveggen kan ha botanisk interesse. Lite dryppstenspart i taket etter ca 15 m . Etter ca 20 m en trang passering under utrasing (fastkilte steiner). Risiko for mer utrasing på dette punktet gjør grotta noe utrygg. Etter ca 30 m fortsetter den i en smal gang, med nedløpende spalte. Kan være forserbar, men ikke for hvem som helst. Fjellet/kalken har en forholdsvis mørk karakter, lagdelt preg. Bekken kommer ut (trang åpning) i en annen bekk ca 400 m lenger ned i dalen. Utløpet er lenger opp en hva terrenget skulle gi grunn til å anta. Ufullstendig undersøkt grotte.

NAVN : NORDHOLMENGROTTENE Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-1 Vuku (1994) UTM-KOORDINATER : 32VPR 379754

ØK.KART : Grunnan CW 135-5-3 GRUNNEIER : 268/1 Privat

KATEGORIER : 1 CA LENGDE : 20 m

ADKOMST :

RV757 forbi Vuku, ta av mot Holmen/Midtholmen. Ca 300 m ovenfor kommunevegen.

BESKRIVELSE :

Område med flere ganger, et par som trolig er rundt 20 m . To relativt fine meanderganger i bekk. En karstgrop 5- 6 m dyp knyttet til den ene gangen, gangbar i noen lengde bare i overkant. Relativt overfladisk undersøkt høsten 2001. 1-2 bekker har dannet grottene. Neppe potensiale for lange system. Ufullstendig undersøkt. Ca 100 m .o.h.

NAVN : BRÅTTÅENGGROTTA Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-2 Feren (1995) UTM-KOORDINATER : 32VPR 344711

ØK.KART : Molden CV 134-5-4 GRUNNEIER : 242/2 privat

KATEGORIER : 3,4 CA LENGDE : ukjent

ADKOMST :

RV72 nesten til Garnes. Bru over Inna, privat enkel bilveg forbi Bråttåenget langs Inna. Fra velteplass følg traktorveg ca 300 m til kløft/inngang på venstre side.

BESKRIVELSE :

Bekk går dypt ned i fjellet ved ”gruve” jfr kart. Vannspeil i inngangen også under tørkesommeren 2002. Bekken kommer fram ca 200 m lenger ned, 2-3 åpninger i nærheten hvor det er mulig å komme ned, ganger på 5- 10 m I den grad ”grotta” er interessant for utforskning er det snakk om grottedykking. Ca

200 m.o.h.

NAVN : BRENNBERGGROTTENE Verdal kommune

KARTBLAD : 1722-1 Vuku UTM-KOORDINATER : 32VPR 390758

ØK.KART : Grunnan CW 135-5-3 GRUNNEIER : Privat

KATEGORIER : 1,2,3,5 CA LENGDE : 75 + 20 + 15 + 25 + 20 m

ADKOMST :

En aktuell adkomst er oppgang fra kommuneveg (øst for Austtun) mellom Holmen og Storstad på sørsiden av elva, og opp traktorveg og senere sti eller traktorveg. Ca 1,5 km å gå, end del stigning.

BESKRIVELSE :

Grotter i en kalksone på sydsiden av Helgådalen, ca 130 m .o.h. Bekken) går over en strekning på ca 200 m underjordisk i flere etapper. Øverst går den under jorden straks ovenfor en traktorveg og kommer fram ca 75 m lenger nede. Uvisst om strekningen kan krypes, men åpningene i begge ender kan entres (kryping). Helst under liten vannstand. Går åpen i en kort kløft før den går ca 20 m underjordisk. Etter ca 10 m nedstrøms i 2- 3 m høy meandergang er det en vannlås - i hvert fall under frisk vannføring. Går i dagen en kort strekning før den går ca 15 m underjordisk. Bekken går så noen få meter før den faller ned i en spesiell bekkesjakt /underjordisk rom ca 5 m dypt. Tau /sikring bør brukes om man skal ned i sjakten. I bunnen av sjakten/rommet er det åpning til et nytt nivå under - ca 4 m ned. Gangen fortsetter videre fra dette rommet mer horisontalt, men smalner svært fort til en ikke passerbar gang.

Bekken gå videre underjordisk i ca 25 m - deretter ny åpning i kløft. Oppstrøms fra kløften er det en ca 12 m gang til en vannlås. Før vannlåsen er det et parti med dryppsten (inntil 6- 7 cm), samt såkalt månemelk på den en bergveggen. Vakre strømskåler og fine formasjoner i vegg og langs bunnen. Bekken nedstrøms kløfta går ca 20 m underjordisk for å komme fram i en 2- 3 m høy sprekk i bergskråning. Gangen er lett å gå oppstrøms utløpet og går i små trappetrinn/kulper til den etter ca 12 m ender i en vannlås. 125 - 175 m .o.h.

Ca ¾ km vest av denne grotta og straks vest for Litj-Skyta (nedenfor traktorvegen) er det mindre grotter, bl.a. et skrånende rom på ca 15 m x 15 m , en liten bekkegang som vel er krypbar minst 10 m . Dessuten flere forvitringssoner med enkelte hulrom (ikke undersøkt). Området er rett nedenfor en traktorveg. Litj-Skyta går over en strekning på ca 80 m i en dyp smal kalkcanyon, som er av særverdi for biologisk mangfold.

NAVN : KJELLAREN Verdal kommune

KARTBLAD : 1721-3 Levanger UTM-KOORDINATER : 32VPR 277716

ØK.KART : Bjørkvatnet CU 143-5-4 GRUNNEIER : Privat

KATEGORIER : 3,4 CA LENGDE : ukjent

ADKOMST :

Ca 1 km i luftlinje nordvest av Bjørkvatnet.

BESKRIVELSE:

Ligger i en mindre kalksone som ikke er markert på geologisk kart. Grotta eller sjakten åpenbarer seg i en bekk rett før denne når kanten på en bratt rygg. Den har en av de mest krevende innganger av alle kjente grotter i kommunen. Sjakten er ca 1 x 1.5 m i åpning dels innoverhengende og er 10- 15 m dyp. Grotta ble undersøkt sommeren 2006. En meandergang fortsetter i bunnen av grotta, men etter ca 20 m blir denne for trang for mennesker. Liten vannføring i bekken har vært avgjørende for at den ikke er utviklet i større dimensjoner. Navnet er et lokalt tilnavn. Ca 340 m .o.h.

Andre forekomster

På vestsiden av Ramsåsen nær Burtjønna skal det for en del år siden ha blitt oppdaget en grotte under almenningshogst. Mellom Tromsdalelva og Ramsåa nær skogsveg er det en mindre (ca 10 m) grotte i en bekk. Bekken går under bakken over en lengre strekning. Ramsåa går mellom Ramsåsvollen og Svartfossen i en strekning på flere hundre meter i en særpreget kalkcanyon, hvor det bl.a. er flere jettegryter. Her er også en stor men kort grotte i tilknytning til elveløpet. Mange steder i Tromsdalen er det karstgroper og underjordiske bekker så muligheten for å finne mer er der.

Nabokommuner. I Levanger finnes en grotte ved Grønningselva og en mindre grotte øst for Grønningen (Smørkjelleren). Mellom Åsen og Åsenfjord finnes også en helt spesiell og trolig tektonisk dannet grotte i et kalkberg innsatt med konglomerater. Den kalles Jutulstuggu og er ca 160 m i tildels imponerende dimensjoner, men krever noe klatreutstyr. I Steinkjer finnes flere interessante grotter i Mokka/Ogndalen.

Vite mer om grotter ?

Norsk Grotteforbund, Rana museum, naturhistorisk avdeling pb 1301, 8602 Mo

Hjemmeside : www.speleo.no / e-post : ngf@monet.no

Jamtlands grottförening , hjemmeside <http://hem.spray.se/grottor/>